

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3197/2015. (X. 14.) AB VÉGZÉSE

bírói kezdeményezés visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa jogszabály alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló bírói kezdeményezés tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság Körmend Város Önkormányzata Képviselő-testületének a távhőszolgáltatásról szóló 1998. évi XVIII. törvény helyi végrehajtásáról rendelkező 11/1999. (X. 21.) számú rendelete 21. §-a és 23. §-a alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére, valamint alkalmazásának kizárására irányuló bírói kezdeményezést visszautasítja.

Indokolás

- [1] 1. A Körmendi Járásbíróság az előtte 3.P.20.271/2014. szám alatt folyamatban lévő per tárgyalását felfüggesztette és az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 25. §-a alapján bírói kezdeményezéssel fordult az Alkotmánybírósághoz. Az indítványozó bíró Körmend Város Önkormányzata képviselő-testületének a távhőszolgáltatásról szóló 1998. évi XVIII. törvény helyi végrehajtásáról rendelkező 11/1999. (X. 21.) számú rendelete (a továbbiakban: Rendelet) 21. §-a és 23. §-a alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, valamint a folyamatban lévő ügyben az alkalmazásának kizárását kérte az Alkotmánybíróságtól.
- [2] A Rendelet 21. §-a a távhőszolgáltatás szüneteltetésének, 23. §-a a távhőszolgáltatásról történő végleges leválásnak a szabályait tartalmazza.
- [3] Az alapul fekvő ügyben – a bíróság által megállapított tényállás szerint – a felperes elmaradt távhőszolgáltatási díj megfizetése címén fizetési meghagyás kibocsátását kérte az alperes ellen. Az alperes a kibocsátott fizetési meghagyással szemben ellentmondással élt, amelynek következtében az eljárás perré alakult. A felperes kerestében a távhőszolgáltatásról szóló 2005. évi XVIII. törvény 3. § *b)* és *f)* pontjára, valamint a távhőszolgáltatásról szóló 2005. évi XVIII. törvény végrehajtásáról szóló 157/2005. (VIII. 15.) Korm. rendelet 17/B. § (1) és (2) bekezdésére hivatkozással, azzal az indokkal kérte az alperes,

mint díjfizető kötelezését az elmarad távhődíj megfizetésére, hogy a követelés keletkezésekor a társasházi ingatlanban – ahol az alperes fogyasztási helye is található – a társasház mint felhasználó a fűtési költségmegosztók alkalmazásának hiányában az épületrész fűtött légtérfogata alapján állapította meg a díjmegosztási arányokat. Az alperes ellenkérelmében arra hivatkozott, hogy a felperes a távhőszolgáltatás szüneteltetésére vagy megszüntetésére irányuló kérelmét a Rendeletre hivatkozással elutasította, ezért a Rendelet kifogásolt rendelkezései sértik a tulajdonhoz való jogát, mivel „irreális elvárásokat” támasztottak a távhőszolgáltatásnak a szüneteltetése vagy megszüntetése körében a lakatlan ingatlanban.

[4] Az indítványozó bíró szerint a Rendelet sérti az Alaptörvény XIII. cikkében biztosított tulajdonhoz való jogot, mivel nem teszi lehetővé, hogy a lakásingatlan tulajdonosa az ingatlan távhőszolgáltatásának szüneteltetését vagy megszüntetését kezdeményezze abban az esetben, ha az ingatlant tartósan nem kívánja használni. Indokolásképpen a Ptk.-ra hivatkozással előadta, hogy „a tulajdonosnak a használat joga, viszont nem kötelezettsége.”

[5] 2. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *b*) pontjában foglalt felhatalmazás alapján az Abtv. 25. § (1) bekezdés szerinti bírói kezdeményezésre felülvizsgálja az egyedi ügyben alkalmazandó jogszabály összhangját az Alaptörvénnyel. Ezért az Alkotmánybíróságnak mindenekelőtt azt kell megvizsgálnia, hogy a bírói kezdeményezés megfelel-e az Alaptörvényben és az Abtv.-ben előírt feltételeknek.

[6] Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének *a)–g)* pontjai felsorolják az Alkotmánybíróság eljárásait, a hatáskörébe tartozó ügyeket, ezért az alkotmánybírói eljárások típuskényszerének tiszteletben tartása közvetlen és megkerülhetetlen alkotmányos követelmény. Az Abtv. 25. §-a önálló címként – „Bírói kezdeményezés egyedi normakontroll eljárás iránt” – meghatározza az ügýtípusra vonatkozó különös szabályokat, amelyeket az Abtv. 51–52. §-ai az indítványra vonatkozó további formai és tartalmi feltételekkel egészítenek ki. Ezeket az Alkotmánybíróság korábbi határozataiban már értelmezte {összefoglalóan a 3085/2015. (III. 31.) AB végzésben, Indokolás [8]–[23]}.

[7] 2.1. A bírói kezdeményezés mint normakontroll „egyedi vagy konkrét” jellege az absztrakt utólagos normakontrollhoz képest annyiban szűkebb, hogy az indítványozó bíró csak az ügyben alkalmazott jogszabályt támadhatja meg, és részletesen meg kell indokolnia, hogy azt az adott ügyben valóban

alkalmaznia kell, a kezdeményezésnek továbbá tartalmaznia kell a kérelemmel összefüggő olyan tényállást, amelyből a kifogásolt rendelkezések alkalmazása következik. Csak ezzel biztosítható ugyanis a kezdeményezés egyedi – konkrét – normakontroll jellege {3085/2015. (III. 31.) AB végzésben, Indokolás [22]}.

- [8] A jelen esetben a bírói kezdeményezés – az erre vonatkozó alkotmánybírósági tájékoztatás ellenére – nem tartalmazza az alkotmánybírósági eljárás megindításának indokait, a bíró ugyanis nem állapította meg, hogy az általa hiányos tartalmúnak vélt jogszabályi rendelkezéseket az előtte folyamatban lévő ügyben alkalmaznia kellene. A bíróság által megállapított tényállásból sem következik a kifogásolt rendelkezések alkalmazása, mivel a bíróság rögzíti, hogy a kifogásolt rendelkezések a peres felek között nem kerültek alkalmazásra. A bíróság által felfüggesztett eljárás tárgya pedig a fennálló jogviszony alapján az elmaradt távhőszolgáltatási díj megfizetése, nem a szolgáltatás múltbeli szünetelésének vagy a távhőszolgáltatásról történő végleges leválásnak a lehetősége.
- [9] 2.2. Nem alkalmas az indítvány érdemi elbírálásra, ha félreérthetően jelöli meg az Alaptörvénynek azt a rendelkezését, amelyet sérülni vél, vagy pusztán megjelöli azt, de nem indokolja meg – nem tartalmaz részletes érvelést arra vonatkozóan –, hogy az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével miért ellentétes a támadott jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés {3085/2015. (III. 31.) AB végzésben, Indokolás [19]}.
- [10] A jelen esetben az indítvány alkotmányjogi szempontból értékelhető indoklást, érvelést nem tartalmaz. A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) egyes rendelkezéseire utalás nem teszi világossá, hogy a Rendelet kifogásolt szabályai miért sértik a tulajdonhoz való jogot, mint az Alaptörvényben biztosított alapjogot.
- [11] Az Alkotmánybíróság ugyanis már a – legutóbb a 3125/2015. (VII. 9.) AB határozattal megerősített – 64/1993. (XII. 22.) AB határozatban rámutatott a következőkre: „A tulajdonhoz való jog [...] alapvető jog. Az alkotmányi tulajdonvédelem köre és módja nem szükségképpen követi a polgári jogi fogalmakat. [...] A tulajdon »elvonása« alkotmányjogi értelemben nem feltétlenül a polgári jogi tulajdon jog elvesztése [...]. Az Alkotmány szerinti tulajdonvédelem köre tehát nem azonosítható az absztrakt polgári jogi tulajdon védelmével; azaz sem a birtoklás, használat, rendelkezés részjogosítványaival, sem pedig negatív és abszolút jogként való meghatározásával. Az alapjogként védett tulajdon tartalmát a mindenkori

(alkotmányos) közjogi és magánjogi korlátokkal együtt kell érteni.” (ABH 1993, 373, 379–380.)

- [12] 2.3. Nem alkalmas az indítvány érdemi elbírálásra akkor sem, ha nem tartalmaz világos kérelmet (petitum) az alkalmazandó jogkövetkezményre, vagy olyan jogkövetkezmény alkalmazását kéri – mulasztással előidézett alaptörvény-ellenessége fennállásának megállapítása – amelynek kezdeményezésre nem jogosult, mivel a mulasztás megállapítása az Alkotmánybíróság mérlegelésén alapuló lehetséges jogkövetkezmény {3085/2015. (III. 31.) AB végzésben, Indokolás [20]}.
- [13] A jelen esetben a bírói kezdeményezés a támadott rendeleti szabályozás tartalmi alaptörvény-ellenességét arra hivatkozással állította, hogy a jogalkotó nem tette lehetővé, hogy a lakásingatlan tulajdonosa az ingatlan távhőszolgáltatásának szüneteltetését abban az esetben is kezdeményezhesse, ha az ingatlant tartósan nem kívánja használni. Az indítványban foglalt indokolás szerint tehát a jogalkotói mulasztás vezetett arra, hogy az ingatlan tulajdonosának akkor is igénybe kellett vennie a távhőszolgáltatást, ha tartósan nem kívánta használni az ingatlant, és ezáltal sérült a tulajdonhoz való joga.
- [14] Az Alkotmánybíróság – a fentiek szerint – már több döntésében rámutatott arra, hogy az Abtv. 2012. január 1-jei hatálybalépése óta annak 46. § (1) és (2) bekezdése a jogalkotó általi mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség fennállásának megállapítását mint az Alkotmánybíróság által hatáskörei gyakorlása során alkalmazható jogkövetkezményt szabályozza, nem önálló eljárásként. Ebből következően külön mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség fennállásának megállapítására irányuló indítvány előterjesztésére az Abtv. hatálybalépése óta senkinek nincs jogszabályi lehetősége.
- [15] Megjegyzi az Alkotmánybíróság, hogy a bírói kezdeményezés a korábbi Abtv. hatálya alatt – a mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség megszüntetésére irányuló önálló alkotmánybírósági hatáskör fennállása idején – is csak jogszabály alaptörvény-ellenességének megállapítására irányulhatott. A bíró a folyamatban lévő ügyben alkotmányellenes mulasztás kimondását nem indítványozhatta, mivel a bírói kezdeményezés az akkori szabályok szerint is a konkrét normakontroll egyik formája volt, amely a bíró által a konkrét ügyben ténylegesen alkalmazandó jogszabály vizsgálatára irányult (összefoglalóan: 425/B/2005. AB végzés, ABH 2008, 3512, 3513.).

[16] A fentiek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a bírói kezdeményezés nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *a)*, *b)* és *e)* pontjaiban foglalt feltételeknek, ezért azt az Abtv. 64. § *d)* pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2015. október 5.

Dr. Szívós Mária s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: III/2095/2015.

